

Viện Kiến trúc Quốc gia

PHÒNG NGHIÊN CỨU LỊCH SỬ KIẾN TRÚC ARCH.TRADITIONAL

Department of architecture historical

National Institute of Architecture

ĐỀ TÀI, DỰ ÁN NGHIÊN CỨU KHOA HỌC

Điều tra, khảo sát và lập hồ sơ ban đầu, xác định giá trị nghệ thuật kiến trúc của các loại hình kiến trúc công cộng trong các đô thị lớn đương đại của Việt Nam ở nửa đầu thế kỷ XX

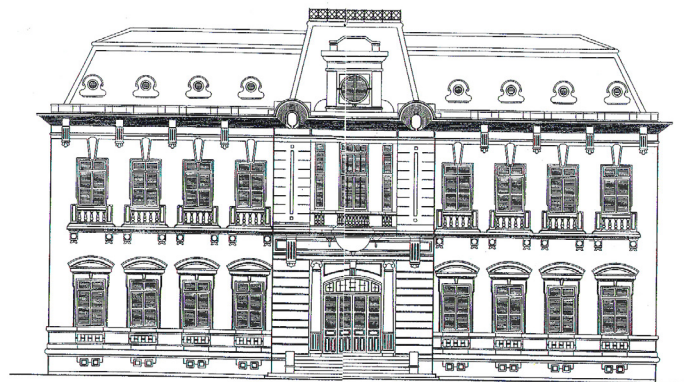
Dự án cấp : Bộ Xây dựng
 Năm: 1999 - 2001
 Cơ quan chủ quản: Vụ kế hoạch tài chính - Bộ Xây dựng

Ảnh hưởng mạnh mẽ của kiến trúc phương Tây qua các KTS Pháp đã mang lại cho nền kiến trúc cận đại Việt Nam ở cuối thế kỷ XIX đầu thế kỷ XX những bước tiến triển đáng kể đánh dấu sự hình thành của đô thị Việt Nam theo xu hướng tích cực, đáp ứng nhu cầu phát triển của xã hội Việt Nam theo sự phát triển chung trên thế giới.

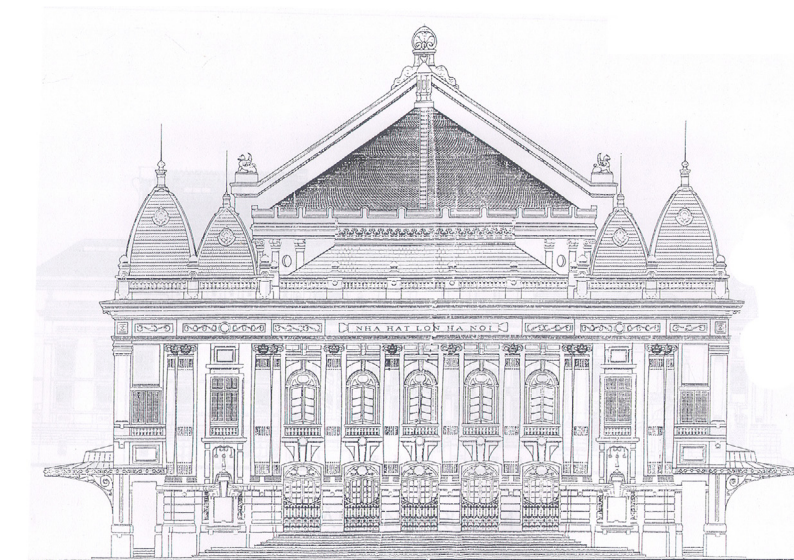
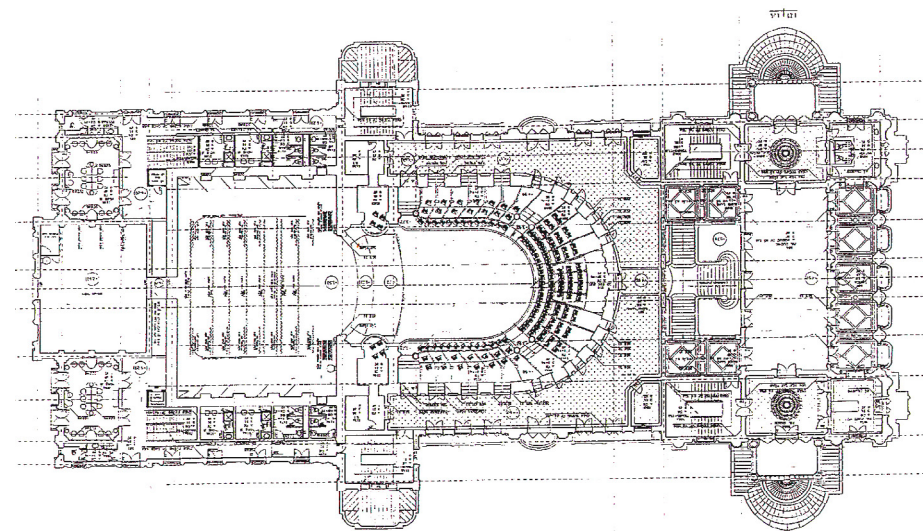
Di sản kiến trúc Pháp để lại còn hiện hữu trên nhiều tỉnh thành phố lớn khắp đất nước. Những công sở, biệt thự, nhà ga, bảo tàng... mang nhiều phong cách kiến trúc khác nhau có những giá trị nghệ thuật tiêu biểu cho một thời kỳ lịch sử của đất nước. Đó là một thời kỳ sôi động ảnh hưởng qua lại giữa văn hoá phương Tây đối với văn hoá của người Việt. Lúc đầu là sự tiếp nhận cưỡng bức sau đó chính nền kiến trúc bản địa đã có những tác động trở lại để rồi cuối cùng đã ra đời một xu hướng kiến trúc mới thích nghi với văn hoá và khí hậu địa phương.

Trong sự phát triển các đô thị Việt Nam trước thời điểm chuyển giao thiên niên kỷ, vấn đề bảo tồn di sản kiến trúc đặc biệt là kiến trúc ở đầu thế kỷ XX là một vấn đề bức bách, bởi chưa định rõ được giá trị nghệ thuật kiến trúc công trình; có thể lưu giữ khai thác sử dụng hay phá bỏ xây dựng các công trình mới. Vấn đề này càng trở nên bức xúc ở các thành phố lớn. Việc điều tra khảo sát, các kiến trúc công cộng trong giai đoạn này còn là cơ sở giúp cho công tác nghiên cứu lịch sử kiến trúc cận đại Việt Nam, một giai đoạn của quá trình phát triển kiến trúc Việt Nam. Đó cũng là cơ sở để khai thác, kế thừa trong sáng tác kiến trúc tạo ra những công trình mang bản sắc mới - kết hợp tính hiện đại và dân tộc.

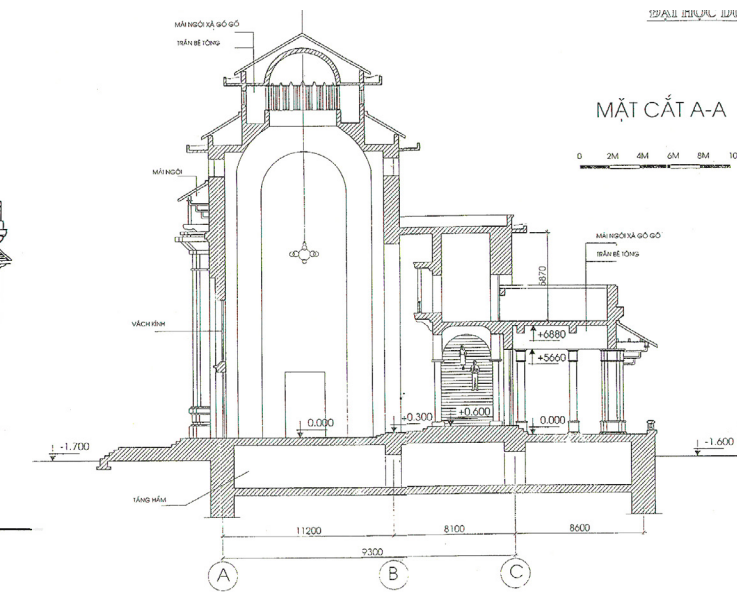
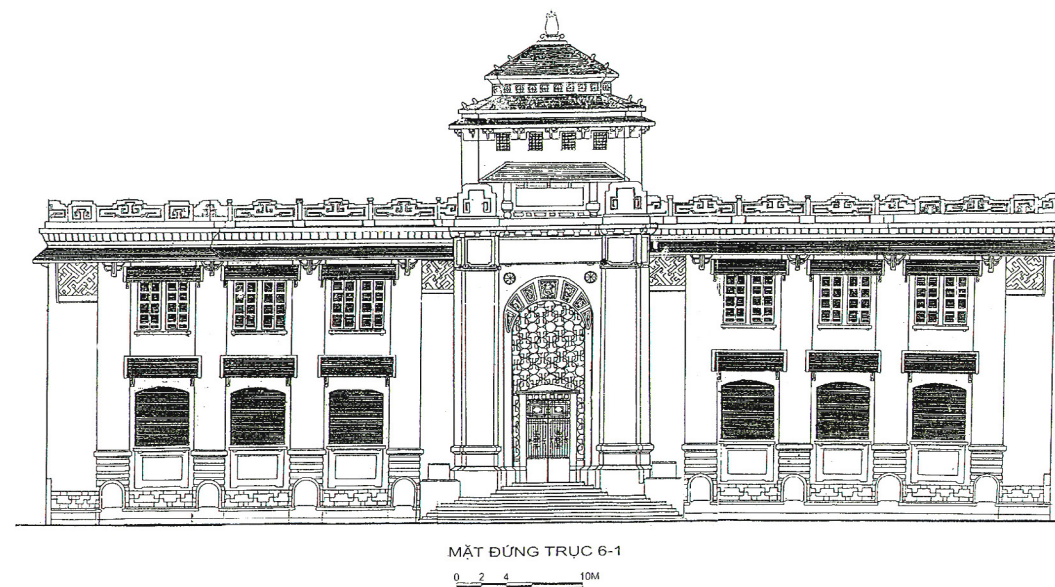
UBND THÀNH PHỐ HẢI PHÒNG

Nhà hát lớn Hà Nội

Đại học Dược Hà Nội

Điều tra, khảo sát và lập hồ sơ xác định giá trị nghệ thuật các di sản kiến trúc Việt nam thời Nguyễn

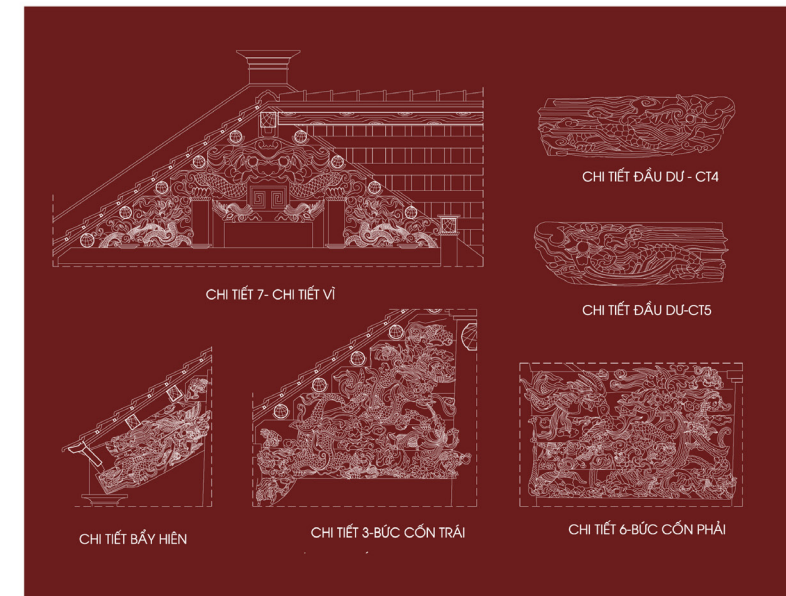
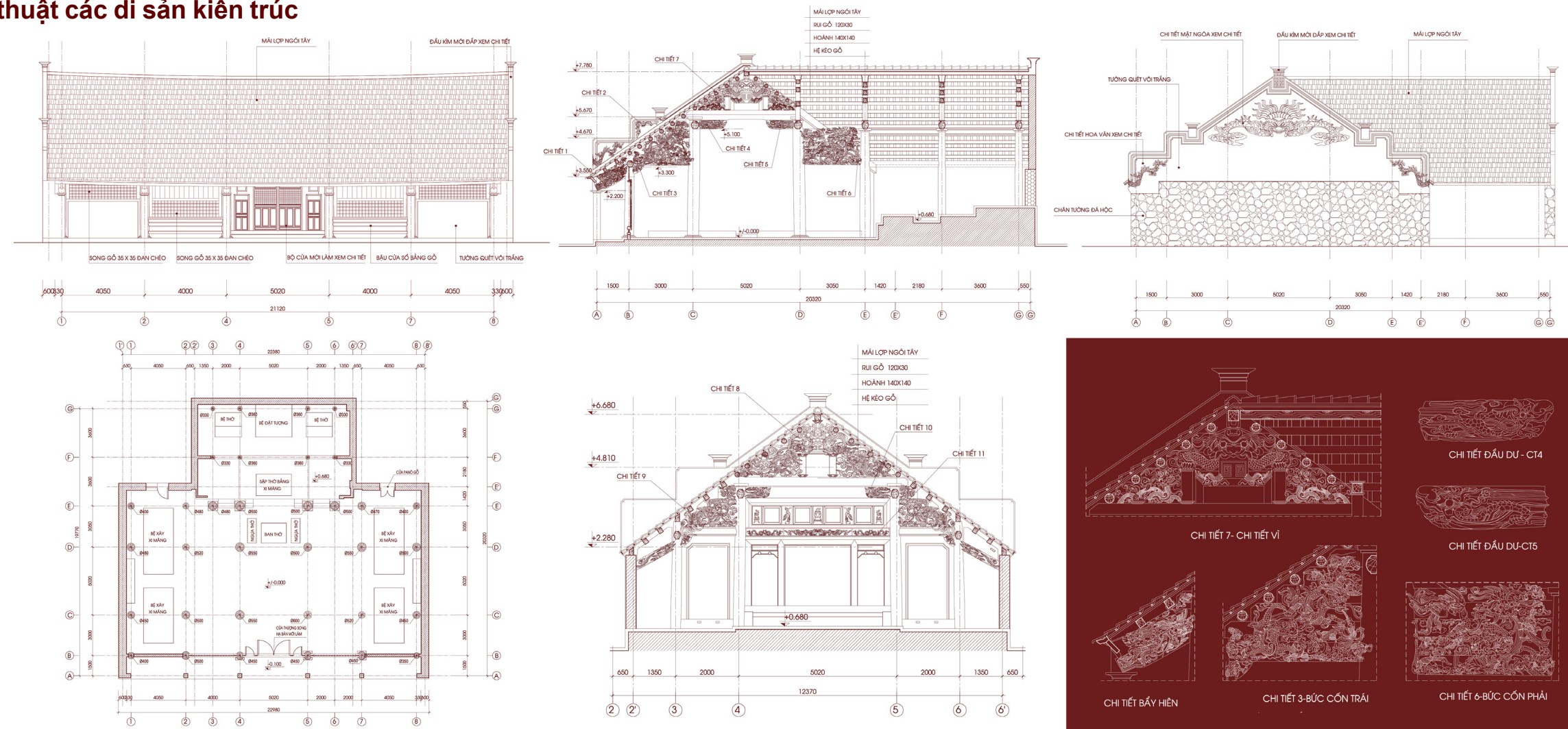
Dự án cấp : Bộ Xây dựng
 Năm: 2002 - 2003
 Cơ quan chủ quản: Vụ kế hoạch tài chính - Bộ Xây dựng

Những khảo sát, nghiên cứu về các loại hình kiến trúc cổ Việt Nam lần đầu tiên phải kể đến công sức của các nhà khảo cổ kiến trúc, các nhà dân tộc học người Pháp (từ năm 1902) sau đó là các nhà nghiên cứu Việt Nam tiếp tục công việc đó từ sau ngày độc lập (1945) đến nay. Nhiều di tích đã được Bộ Văn hoá Thông tin xếp hạng và cũng có nhiều công trình khác mang trên mình giá trị nhất định, nhưng ở các góc độ khác nhau lại chưa được đánh giá, nghiên cứu thích đáng. Những di sản đã xếp hạng chưa phản ánh đầy đủ gương mặt của nền kiến trúc Việt Nam qua các thời kỳ lịch sử.

Có một điều không thể phủ nhận, ở thời kỳ này đã để lại một diện mạo kiến trúc khá tiêu biểu, là sự "đột biến" trước những gò bó của nền kiến trúc - nghệ thuật Việt Nam trước đó. Cũng phải nói thêm rằng, nó đã thổi vào nền kiến trúc Việt Nam một phong cách biểu hiện mới mẻ. Chúng ta cũng chưa có một thống kê đầy đủ hệ thống các công trình tôn giáo hiện còn lại ở Việt Nam và trước mắt là kiến trúc TGTN thời Nguyễn ở Việt Nam. Vì vậy, việc nhận định đánh giá giá trị kiến trúc của thời kỳ này còn có nhiều hạn chế.

Cho đến nay, việc hệ thống, phân loại, đánh giá các loại hình kiến trúc truyền thống Việt Nam có tầm bao quát không gian và thời gian xuyên suốt chiều dài lịch sử dân tộc chưa được chú trọng. Từ đó dẫn đến nhiều công trình được xây dựng có hình thức lai tạp, vô lý về tỉ lệ, lúng túng trong việc sắp đặt vị trí các chi tiết tạo nên một bức tranh kiến trúc hỗn độn trên khắp cả nước. Không gian sử dụng vừa thừa, vừa thiếu, ít phù hợp với cảnh quan thiên nhiên, môi trường khí hậu và tập quán văn hoá của người Việt Nam.

Những nghiên cứu bước đầu này mới chỉ là góp nhặt cát đá phục vụ cho giai đoạn chuyên sâu về di sản kiến trúc Nguyễn trong thời gian tới.

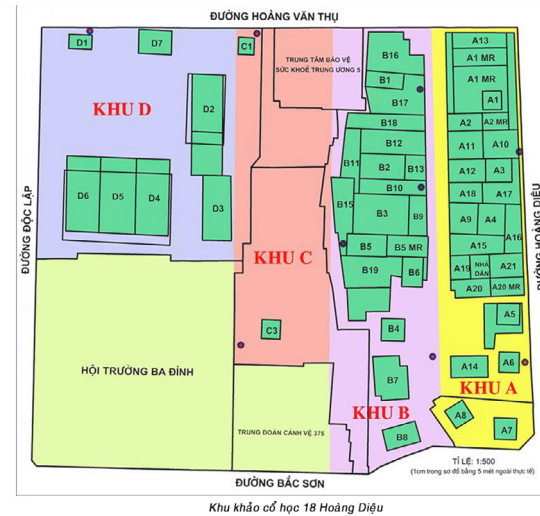

Bảo tồn Khu di tích Hoàng Thành Thăng Long - Hà Nội

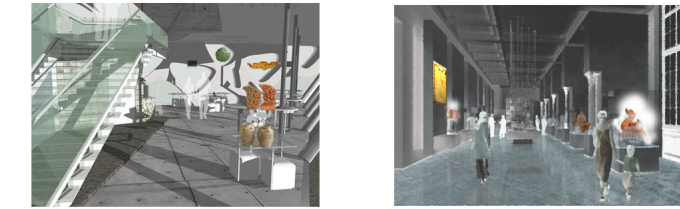
Dự án cấp : Bộ Xây dựng
 Năm: 2007 - 2008
 Cơ quan chủ quản: Vụ kế hoạch tài chính - Bộ Xây dựng

Năm 2003, khi những kết quả khảo cổ học (KCH) tại khu vực khai quật Ba Đình được công bố để tiến tới việc xây dựng Nhà Quốc hội và Hội trường Ba Đình (mới) với diện tích khoảng gần 50.000m², thì những vấn đề về bảo tồn di tích Hoàng Thành thực sự trở nên nóng bỏng và đòi hỏi những phương án khả thi cấp thiết để cứu di tích. Gần 14.000m² được khai quật đã đánh thức và làm thay đổi một số quan niệm trong lĩnh vực sử học về Thăng Long trong lịch sử. Giới kiến trúc cũng thực sự có thêm những chứng cứ bổ sung vào các dữ liệu trong kiến trúc truyền thống Việt Nam.

Mặc dù rất nhiều hội thảo khoa học toàn quốc về đánh giá và đề xuất phương án bảo tồn, phát huy giá trị di tích Hoàng Thành Thăng Long nhưng đến nay, chúng ta cũng chưa có một nghiên cứu đánh giá tổng hợp nhất về kiến trúc và các thành phần kiến trúc cũng như các trang trí mỹ thuật. Vì thế, nội dung của đề tài này nhằm nghiên cứu và đánh giá những vấn đề nói trên. Bên cạnh đó, chúng tôi cũng đưa ra phương án giải pháp bảo tồn, khai thác cũng như quản lý trên lĩnh vực kiến trúc và quy hoạch.

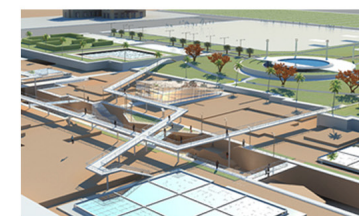
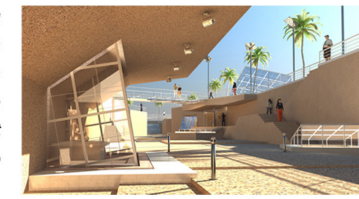
Một số không gian trưng bày trong nhà bảo tàng tại khu A và B

Tiểu cảnh nhà kính tại các hố khảo cổ

Khu khảo cổ học 18 Hoàng Diệu được tổ chức thành một phần cảnh quan của nhà Quốc hội với sân vườn và các hố khảo cổ được che nắp kính. Một bảo tàng được thiết kế ngay tại khu A và khu B để bảo vệ và trưng bày hiện vật.

Tường thành được trang trí những hoa văn gốm, chạm khắc rồng phượng, bản đồ Thành cổ... tạo thêm một kênh thông tin để khách tham quan tiếp cận dễ dàng với những kiến thức về khu di tích Hoàng Thành - Thăng Long.

Khu vực từ Bắc Môn đến Hậu Lâu là một vườn hoa sinh động với những đường dạo dẫn đến những khoảng sân nhỏ trưng bày một số hiện vật khảo cổ học.

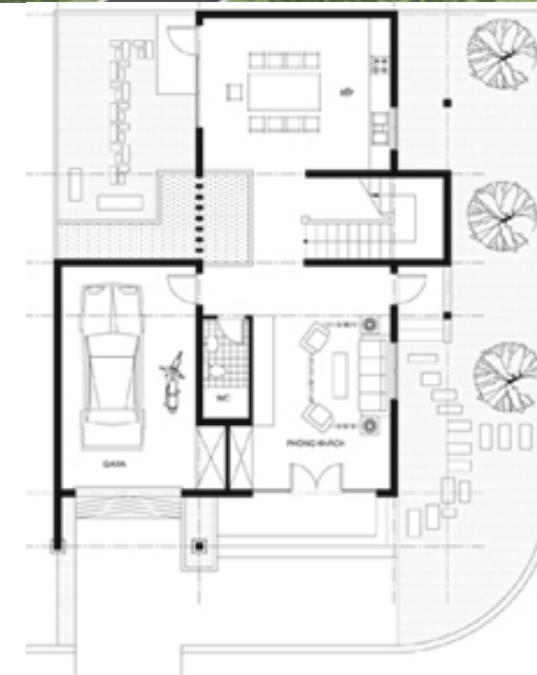
Khu vực từ Đoàn môn đến Kỳ Đài được thiết kế thành quảng trường nơi tập trung đông người, kết hợp với vườn hoa Chí Linh thành một điểm nhấn đô thị. Khách tham quan có thể ngắm nhìn những hiện vật dưới lòng đất tại các hố khảo cổ đã được che nắp kính trong suốt.

Khu vực từ Hậu Lâu đến Đoàn Môn gồm các di tích lịch sử văn hóa và di tích cách mạng được giữ lại. Cảnh quan sân vườn ở khu vực này được thiết kế lại cho phù hợp với không gian chung của toàn khu.

Đề xuất mô hình đô thị làng quê Quảng Nam

Dự án cấp : Tỉnh Quảng Nam
Năm: 2008
Cơ quan chủ quản: Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch Quảng Nam

Dự án tập trung khảo sát, đánh giá, hệ thống kiến trúc nhà ở của đồng bào các dân tộc miền Trung, khảo sát bản làng các dân tộc, các loại bố cục làng truyền thống. Nghiên cứu nhà cửa và khuôn viên không thể tách khỏi mối quan hệ với hình thái cư trú cũng như các đối tượng kiến trúc khác cùng cấu thành nên không gian kiến trúc thôn làng, đặc biệt là nhà công cộng (nhà làng) nhằm mục đích đem lại cái nhìn tổng quan và có sự đánh giá tổng hợp về quỹ kiến trúc của khu vực miền Trung.

Thu thập, sưu tầm những tinh hoa của kiến trúc truyền thống Việt Nam, phục vụ cho sáng tác kế thừa kiến trúc dân tộc và nghiên cứu quản lý ngành xây dựng

Dự án cấp : Bộ Xây dựng
Năm: 2008 - 2015
Cơ quan chủ quản: Vụ kế hoạch tài chính - Bộ Xây dựng

Trong nhiều năm qua, nghiên cứu về di sản kiến trúc Việt Nam với khối lượng tư liệu công phu, đồ sộ và mang giá trị quý giá của các nhà nghiên cứu tiên bối đã để lại cho thế hệ sau những hiểu biết cơ bản về lịch sử kiến trúc của dân tộc. Ở mỗi ngành khoa học khác nhau: dân tộc học, khảo cổ học, văn hóa học, mỹ thuật, kiến trúc... đã có những nghiên cứu riêng mang tính bản lề, gợi mở cho những tìm tòi, khai thác và sáng tạo của những người làm nghề và các nhà khoa học. Vì vậy, đi tìm lời giải cho kiến trúc truyền thống vẫn cứ luôn là đề tài thu hút và là bài toán đối với nhiều thế hệ các nhà nghiên cứu Việt Nam. Việc triển khai thực hiện dự án Thu thập, sưu tầm những tinh hoa của kiến trúc truyền thống Việt Nam, phục vụ cho sáng tác kế thừa kiến trúc dân tộc và nghiên cứu quản lý ngành xây dựng mang ý nghĩa thời sự, ý nghĩa khoa học lớn và mong muốn đạt được tham vọng đó. Trên thực tế, vấn đề tìm hiểu và khai thác các yếu tố truyền thống nhằm phát huy bản sắc dân tộc là một nhu cầu tất yếu. Sự hiểu biết về yếu tố dân tộc trong kiến trúc truyền thống còn hạn chế và quan niệm còn khác nhau.

Chính vì vậy, nội dung nghiên cứu của dự án này nhằm xây dựng cơ sở khoa học, lý luận gắn với thực tiễn của xã hội nhằm giữ gìn và phát huy bản sắc dân tộc thông qua những khai thác, vận dụng của các kiến trúc sư, các nhà quản lý, các nhà chuyên môn, các nghiên cứu... có liên quan đến kiến trúc trong sự nghiệp xây dựng kiến trúc Việt Nam. Từ đó, góp phần giải quyết vấn đề quan trọng hàng đầu của kiến trúc Việt Nam hiện đại là tìm tòi, khai thác một cách hữu hiệu nhất để kế thừa những giá trị to lớn nhằm xây dựng nên kiến trúc Việt Nam vừa hiện đại vừa mang dấu ấn dân tộc.

